

تاریخ اسپرانتوی ایران (۱۲)

علیرضا دولتشاهی

بهار، محمدضیاء هشترودی.

شین پرتو در مقاله‌ای کوتاه به بیان ارتباطش با جنبش جهانی اسپرانتو پرداخته است. این مقاله کوتاه در واقع به بهانه انتشار چاپ دوم خودآموز اسپرانتو تالیف بهمن شیدانی است و در دی ماه سال ۱۳۰۸ خورشیدی در روزنامه اطلاعات به چاپ رسیده است.

در میان گروندگان ایرانی جنبش زبان جهانی اسپرانتو، تاکنون با چهره‌های گوناگونی آشنا شدیم. این چهره‌ها هر یک در عرصه‌های گوناگونی به فعالیت می‌پرداختند. این گروه هر چند در عرصه ادبیات نیز گام‌هایی زده‌اند. اما این عرصه، اصلی‌ترین میدان فعالیت آنان نبوده است.

در این نوبت با چهره‌ای آشنا می‌شویم که ادبیات عرصه اصلی فعالیت وی بشمار می‌آید. گروهی وی را هیچ‌گاه در زمره اسپرانتودانان نشناخته‌اند، اما بر اساس گزارشی چاپ شده از وی، او نه تنها در زمره اسپرانتودانان ایران که در زمره معلمان این زبان به شمار می‌آید و سابقه تدریس زبان جهانی اسپرانتو در فراسوی مرزهای جغرافیایی ایران در پرونده وی موجود است.

این چهره **علی شیرازپور پرتو** است که بیش‌تر به‌نام "شین پرتو" نامدار است. وی متولد سال ۱۲۸۶ خورشیدی در شهر کنگاور است و به سال ۱۳۷۶ در تهران به دیار باقی شتافت. زمانی که او در سمت دیپلمات ایرانی در هند سرگرم خدمت بود از دوستان نزدیک زنده‌یادان صادق هدایت و بزرگ علوی بود. مقدمات سفر صادق هدایت به آن دیار را فراهم کرد. اما بعدها از هم‌مشری با هدایت فاصله گرفت و تا جایی رفت که در رمان "بیگانه‌ای در بهشت" به هجو هدایت پرداخت.

شین پرتو در عرصه‌های گوناگون ادبی گام زده، از رمان گرفته تا نمایش و شعر. او در سال ۱۳۰۹ خورشیدی به انتشار نشریه‌ای ادبی، تاریخی و اجتماعی "آرمان" پرداخت. اما انتشار این ماهنامه بیش از ده شماره امکان نیافت. از همراهان وی در انتشار آرمان می‌توان به این افراد اشاره کرد:

نصراله فلسفی، بدیع‌الزمان فروزانفر، غلامرضا رشید یاسمی، احمد کسروی، صادق رضازاده مشفق، محمد تقی

۱۵

42

از دیگر آثار شین پرتو می‌توان به پهلوان زند (۱۳۱۲)، بهای عشق (۱۳۲۵)، قهرمان ایرانشهر (۱۳۳۲)، چشمه سیماب (۱۳۳۸) اشاره کرد.

بازخوانی مقاله شین پرتو می‌تواند نقطه‌ای تاریک از تاریخ جنبش اسپرانتو در ایران را روشن سازد. ★

منتشر شد:

خودآموز زبان بین‌المللی اسپرانتو

"آسان‌ترین زبان دنیا"

تالیف: احمد رضا ممدوحی

بها ۴۵۰۰۰ ریال